

Внесок Реформації у розвиток гігієни та медичної науки

Чи правда, що в Середні віки дворяни могли ходити в лазню лише кілька раз на рік, а помиї виливали у вікна на голови перехожих? Чи дійсно Середні віки були часом нечуваних в історії епідемій? Якщо це правда, то там таки було що реформувати. Яким є внесок Реформації в розвиток гігієни та медичної науки.

Реформація вплинула не лише на розвиток освіти, культури, мистецтва. Вона відзначилась і досягненнями у медицині. Середні віки відомі скрутним становищем з особистою гігієною, яка, як відомо, є важливою запорукою здоров'я.

Олексій Опарін – доктор медичних наук, професор: “Если мы с вами возьмём медицину средневекового города, то она представляет собой поистине очень плачевное состояние. Первое, это отсутствие элементарной личной гигиены. Сегодня мы привыкли слышать сказки о прекрасных принцессах, о прекрасных принцах. Но если бы мы узнали, что прекрасная принцесса мылась раз в год, в лучшем случае два раза, то наше отношение к прекрасной средневековой принцессе несколько изменилось”.

Науковці пояснюють таке ставлення вірою середньовічної церкви в небіблійне вчення філософа Платона про те, що тіло є вмістилищем гріховної суті людини на противагу безсмертній душі. Навіщо ж піклуватися про те, що є не більше ніж знаряддям гріха?

Олексій Опарін – доктор медичних наук, професор: “Средневековая церковь учила, что человек состоит из бессмертной души и грешного тела. Чем больше человек лелеет грешное тело, тем он больше потворствует греху. Поэтому к телу было крайне отрицательное отношение. Отсюда отсутствие элементарной личной гигиены, о которой мы говорили, и

нежелание бороться с любыми заболеваниями в принципе”.

У Середньовіччі люди викидали сміття просто на вулиці, які нагадували стічні канали. Як наслідок виникли найстрашніші епідемії в історії людства.

Олексій Опарін – доктор медичних наук, професор: «Рассматривая средневековые гравюры, мы можем видеть людей, у которых крайне длинная обувь с очень длинными носками. Это было не случайно. Это обувь, которая внешне напоминала лыжи и изготовлена с той целью, чтобы люди могли ходить по этим помоям, по этой грязи, которая царила на улицах средневекового города. Они по ней действительно скользили. Следующей особенностью состояния средневекового города является крайне высокий показатель эпидемий. Таких эпидемий, как были в эпоху средневековья, более не существовало ни в один период истории человечества».

Здавалося б, наука мусила шукати вихід з такого становища. Однак тодішня університетська наука не прагнула до змін, розвитку, бо базувалася на схоластичних принципах.

Олексій Опарін – доктор медичних наук, професор: “Университеты базировались на принципе средневековой схоластики, главным отправным моментом был следующий, а именно, он гласил то, что «То, что уже известно – оно известно, и больше ничего не может быть известно в принципе». Таким образом, развитие науки как таковой не могло быть в принципе”.

На противагу цьому реформатори звернули увагу на біблійні постулати про те, що Бог присутній у земній діяльності. Реформація навчила людей дивитися критично на світ, сумніватися в людських авторитетах.

Михайло Черенков – доктор філософських наук, міжнародний директор організації “Місія Євразія”: “Подивитися на себе критично, виправдати майбутнє, сказати, що Бог благословляє нашу активну земну діяльність, що ми тут для того, щоб виконувати Боже покликання в усіх сферах життя. І як на мене ось ця теза лежить в основі нашого сучасного світу і

реформація, таким чином, оновила не тільки церкву, а й світ у цілому”.

У період Реформації відкривалися факти, пов'язані зі здоров'ям людини, з будовою людського організму. Ці відкриття започаткували сучасну медичну науку, адже до Реформації в цьому напрямку було мало що відомо.

Олексій Опарін – доктор медичних наук, професор: «В період Реформации были сделаны все открытия, которыми обладает современная медицина, начиная от элементарного строения клетки, до функций нервной системы, сердечно-сосудистой системы, пищеварительной, дыхательной и т.д. Если мы возьмём то, что было известно науке до Реформации, то это будет составлять одну сотую процента от того, что сделано в эпоху Реформации. Сегодня любое направление в медицине своим рождением обязано Реформации, любые изучения тех или иных звеньев современной медицины были начаты в эпоху Реформации».

Тепер у медицині панує напрям, в якому лікують фізичні недуги, враховуючи емоційний та психологічний стан людини. Це досягнення Реформації, яка розглядала людину як цілісну особу.

Олексій Опарін – доктор медичних наук, професор: “На сегодняшний день на Западе и у нас очень бурно развивается такое направление медицины, как психосоматика. БЛІК Она говорит о том, что на больного, на течение заболевания большое влияние оказывает характер больного, особенности его типа личности, его семейное, социальное окружение. В этом мы видим очень чёткий библейский принцип того, который говорит, что человек состоит из духа, души и тела, и мы должны комплексно рассматривать всего человека. Леча его тот или иной физический недуг, должны обращать внимание на состояние физического здоровья и его социального окружения. Безусловно, в этом мы видим прямое наследие Реформации”.

Важливо, щоб як у медицині, так і в інших сферах життя будь-які зміни, реформи ґрунтувалися на біблійних мотивах і

орієнтирах.

Михайло Черенков – доктор філософських наук, міжнародний директор організації “Місія Євразія”: “Реформація пропонує не тільки швидкі зміни, реформація пропонує правильні орієнтири. Тобто важливо не тільки рухатися і змінюватися, важливим є напрям в якому ми змінюємося. І про це нам варто нагадувати нам в сьогоdnішньому світі. Тому що, як на мене, то економіка і навіть наука вони втратили свою мету. Вони просто існують для примноження”.

Приклад позитивного внеску Реформації в розвиток медицини являє харківська медична школа.

Віктор Хаустов – пастор Української лютеранської церкви в м. Харкові: «Розвиток Харківської медицини пов’язаний саме з протестантами, більшість яких були німцями. Одним із таких видатних лікарів Харківщини був Вільгельм Грубе (1827-1890 роки життя). Уславлений лікар, який керував хірургічною клінікою з 1859 року протягом майже сорока років. Він був головним ініціатором відкриття Харківського медичного товариства. Його ім’я було відоме у всій Європі, в багатьох наукових центрах. У своїй історії Багалій та Міллер пишуть так: «Много тисяч жизней ему удалось спасти во время пребывания в Харькове, и немало тысяч народа посетило его на более или менее продолжительное время только потому, что в нём жил и врачевал Грубе».

З усіх харківських лютеран, мабуть, найбільше шанують учня Грубе – Леонарда Гіршмана.

Віктор Хаустов – пастор Української лютеранської церкви в м. Харкові: “Гіршман був видатним офтальмологом, коли ця галузь медицини тільки розвивалася. Він пройшов стажування в клініці Гельмгольца в Німеччині й мав можливість працювати в будь-якому науковому центрі Європи, також мав запрошення до Америки. Але він повернувся до рідного міста. Цікаво, що він був переконаним щирим лютеранином, хоча його предки не були

християнами. Відомо, що за своє життя він прийняв, як підраховали його учні, мільйон пацієнтів, не відмовляв нікому, хто прийшов. Працював до останнього пацієнта, робочий день його закінчувався опівночі. Ні з яких пацієнтів він не брав ніякі кошти”.

**Оксана Соловйова, Наталя Копилова, Максим Балаклицький,
Олександр Федоров, Даниїл Чипчар, “Вісті надії”**